

Nødråb fra sundhedsplejersker: Mangel på sundhedsplejersker får konsekvenser for børns og unges sundhed og trivsel

Sundhedsplejersker i hele Midtjylland mærker en øget efterspørgsel i arbejdet med at hjælpe børn og unge godt i gang i livet. Hvis ikke der afsættes midler til at uddanne sundhedsplejersker, så vil det om få år få konsekvenser for de tilbud, der iværksættes for at sikre børns og unges fysiske og mentale trivsel.

På vegne af TR Sundhedsplejen Midtjylland.

"Sundhedsplejens sundhedsfremmende tilgang har en væsentlig betydning for at styrke alle børns muligheder for en sund opvækst. Hjemmebesøg i barnets første leveår er en værdifuld opfølgning på barnets udvikling og trivsel".

Sådan lyder det i den 10 års plan for psykiatrien som Sundhedsstyrelsen netop har udgivet. En plan hvori sundhedsplejerskernes indsats og betydning flere steder er fremhævet.

Det er vi som sundhedsplejersker glade for. For sundhedsplejersker besidder mange kompetencer, der i stigende grad bliver efterspurgt til stadigt flere opgaver og indsatser fra politisk side. Indsatser som sundhedsplejerskerne er kompetente til at varetage, og som kan sikre tidlige indsatser i familierne. Indsatser med fokus på forebyggelse, den bedste og billigste form for behandling.

Sundhedsplejersker er med til at forebygge genindlæggelser ved det spæde barn ved at følge op på et stort væggtab, vejlede omkring ammeetablering samt vurdere gulsot og trivsel. Derudover screener sundhedsplejersken barnet for social tilbagetrækning fra det er to måneder gammel ved hjælp af ADBB (Alarm Distress Baby Scale) samt observerer og vejleder på tilknytning mellem barn og forældre.

At blive forældre er en stor livsomvæltning og nogle gange medfører det en fødselsdepression hos én eller begge forældre, og derfor tilbyder sundhedsplejersken at screene for fødselsdepression. På skolen arbejder sundhedsplejersken bl.a. med at opspore mistrivsel blandt børn og unge. Derudover er sundhedsplejersken med til at opspore eksempelvis overvægt og inkontinens og henvise til rette indsats.

Mere brug for forebyggelse end nogensinde

Der ses en stigning i forekomsten af børn og unge med mentale helbredsproblemer som ensomhed, mobning, skolevægring og stress. Ligeledes stiger antallet af børn og unge med psykisk sygdom som angst, depression, spiseforstyrrelse og selvskaade, hvilket sundhedsplejersken også mærker i samtalerne med de unge. Sundhedsplejersken har en vigtig forebyggende funktion ved at kunne opspore symptomer på mentale helbredsproblemer og psykisk sygdom.

Sundhedspleje som profession er forankret i sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse, og med sundhedsplejerskers lange teoretiske og kliniske uddannelse har de en særlig evne til at identificere familier, børn og unge i mistrivsel eller med særlige behov og dermed sikre en rettidig indsats, når der er behov for dette. Når der gribes tidligt og rettidigt ind kan der sikres en positiv livsbane for familierne, hvilket understreger vigtigheden af sundhedsplejerskernes forebyggende arbejde. Dette understøttes af Kommunernes Landsforening i notatet "Fremtidens sundhedspleje" fra 2016. Her står der endvidere at "Et barns adfærd og personlighed grundlægges allerede ved livets start, hvor det tidlige samspil mellem

barn og forældre spiller en afgørende rolle for barnets udvikling [...] det er godt at sætte ind med indsatser allerede inden barnet bliver født – og lige efter. [...] Der skal fokus på tidlig opsporing og forebyggelse både internt i kommunen og på tværs af sektorer”. Endvidere beskrives det at ”der er behov for en styrket sundhedspleje i førskolealderen – ikke mindst i relation til børn og familier med særlige behov for støtte og vejledning. Det kan være via tidlig forældreindsats, fx forældrekurser, hjemmebesøg mm”.

Sundhedsplejerskerne vil gerne imødekomme politikernes ønske om inddragelse i stadig flere indsatser, men pga. mangel på sundhedsplejersker i kommunerne, er det svært at følge med. Aktuelt er der flere ubesatte stillinger i Midtjylland, og det er svært, at rekruttere fordi der bliver uddannet for få sundhedsplejersker.

Alarmerende mangelsituation bliver værre

På landsplan viser aldersfordelingen, at 18 % af sundhedsplejerskerne er over 60 år, hvilket vil medføre en naturlig afgang af sundhedsplejersker, der går på efterløn og pension i løbet af de kommende år. På baggrund af en aktuel mangel, og med udsigt til en øget mangel, samt stigning i opgaver, er vi bekymrede for det tilbud, som sundhedsplejen fremover vil kunne give borgerne, hvis ikke der bliver uddannet flere sundhedsplejersker. Omkring 50 % af alle kvalificerede sygeplejersker, der søger ind på specialuddannelsen til sundhedsplejerske, får hvert år afslag, da de ikke kan få en uddannelsesstilling i kommunerne. For at være kvalificeret ansøger til uddannelsen kræves der, at man er uddannet sygeplejerske. Derudover skal man have 3 års erfaring som sygeplejerske indenfor specifikke adgangsgivende områder.

Uddannelsesinstitutionerne vil gerne øge optaget af sundhedsplejerskestuderende, men kommunerne kan ikke på nuværende tidspunkt tilbyde at uddanne markant flere sundhedsplejersker. Der er ikke økonomi til det. Det er således politikernes ansvar at tildele flere penge til kommunerne, så der kan uddannes flere sundhedsplejersker, hvis sundhedsplejerskerne fortsat skal kunne varetage deres arbejde ude ved borgerne samt inddrages i stadig flere tværfaglige og tværsektorielle opgaver.

Der er ingen tvivl om at sundhedsplejerskernes arbejde er værdifuldt og at der er øget opmærksomhed på sundhedsplejerskernes kompetencer, men hvem skal varetage dette vigtige arbejde i fremtiden, hvis antallet af sundhedsplejersker bliver færre og arbejdsopgaverne flere? Der er brug for at politikerne tager ansvar for at Sundhedsplejersker kan løfte de opgaver, som er med til at sikre en sund opvækst og en styrket mental sundhed blandt familier, børn og unge i vores samfund.

Faktaboks:

Sådan bliver du sundhedsplejerske:

For at blive sundhedsplejerske skal man være uddannet sygeplejerske samt have 3 års klinisk erfaring som sygeplejerske indenfor specifikke adgangsgivende områder.

1,5 års specialuddannelse med praktik og teori. Kun med en uddannelsesstilling kan man optages på uddannelsen.

18 % af alle Sundhedsplejersker er over 60 år – mangelsituationen vil vokse de kommende år.